

Quina fou la "Mirada d'Ulisses"?

Joan Obrador

Theo Angelopoulos ens ha volgut oferir la seva particular interpretació sobre l'última guerra que ha assolat els Balcans. *Le regard d'Ulisses* és un gran film: uns moviments de càmera i una fotografia impecables amb tonalitats que mostren el sense sentit de la guerra i el desenvolupament humà; un temps narratiu lent, apte perquè l'espectador arribi a comprendre l'horror del drama bosnià. Tot plegat culmina entre les boires de Sarajevo, els

únics moments durant el setge en què la vida humana es desenvolupava amb normalitat: la gent aprofitava per cercar aliments, per trobar-se amb els amics al carrer, per ballar!... Angelopoulos recorre a

la seva pròpia tradició cultural per comprendre: Ulisses i el seu llarg viatge de retorn a Itaca. Keitel retorna a Grècia després d'una vida d'exili, però hi ha una diferència fonamental entre l'heroi mític i ell: l'heroi troba ca seva a Itaca, mentre que Keitel no troba ni la seva estimada. Així que decideix partir de nou en busca dels seus orígens: uns antics fotogrames que, es suposa, constituïria la primera pel·lícula grega. D'aquesta manera inicia la seva particular odissea mar endins, que el durà a recórrer els països balcànics fins a la Sarajevo assetjada. El seu també és un viatge fantàstic, però no per la presència dels déus, sinó per la confusió contínua entre un passat tenebrós, d'un totalitarisme ja superat -l'estàtua de Lenin desfeta és un símbol gegantí-, i un present incompressible: ple de fronteres i militars que no saben per quina raó lluiten. Sobre aquest immens camp de batalla el modern Ulisses passeja la seva mirada i no hi troba el sentit: només existeix una realitat incomprensible, la guerra i els pobles que

la pateixen impotents. El modern Ulisses, sense nom, mira i calla, no comprèn res, només sap que ha perdut les seves arrels i que la guerra és un mal radical. El "Mal en si mateix" que mata innocents i que no sembla tenir uns homes culpables. La seva perplexitat l'impideix prendre partit a favor d'un dels bàndols, inclús en el moment que assassinen els seus amics. I és en aquest punt on la mirada de l'heroi èpic no podria estar mai d'acord: l'Ulisses homèric tornà a casa, aconseguí recuperar les seves arrels, després de lluitar contra tots els enemics imaginables. El personatge que interpreta Keitel viu sobre una absència d'arrels, per això és incapaç de discernir els culpables, que tenen nom propi, i d'actuar. Sembla que Angelopoulos ha patit la malaltia de molts intel·lectuals europeus: a força de pensar són incaços d'actuar i han caigut en tal "neutralitat" que, fins i tot, els incapacita per comprendre la presència del feixisme. Aquesta no és la mirada de l'heroi que cantà Homer. ❖

Josep C. Romaguera

Beautiful Girls

El primer que podem observar en l'argument de *Beautiful girls* és que el film no resulta atractiu per la seva minsa originalitat (el punt de partida és heretat de films com *Reencuentro*, *Los amigos de Peter y St. Elmo*, *punto de encuentro*); les conseqüències són una sèrie de prejudicis (sempre negatius) que provoquen la passivitat davant la sala on s'exhibeix-hi. L'error no podria ser més greu. El resultat es diferencia en el tractament que els creadors adopten en aquest tòpic inici, un producte que resulta ser d'una elaboració més fresca i simpàtica que els seus antecedents.

El film de Ted Demme es recolza en dos aspectes fonamentals: el guió i els actors. En el primer cas hauríem de destacar a Scott Rosenberg, el guionista, que demostra un domini absolut a l'hora de contar una història estructurada circularment. A més ens trobam amb una calculada combinació d'elements còmics i dramàtics, apuntats per diàlegs elaborats i precisos que suspiren espontaneïtat dins

l'ambient familiar d'un poble sotmès a la quotidianitat i a la ritual manifestació dels personatges i la seva existència. En quant als actors hem de dir que composen un variat conjunt de diferents personalitats on no sobressurt ningú en concret: l'acuit persistent de Marty (Natalie Portman), el magnetisme oníric d'Andera (Uma Thurman), els conflictes de Willie (Timothy Hutton), la passivitat de Tommy (Matt Dillon), etc. Es tracta de personatges molt ben definits amb una història pròpia i que s'inclou dins la globalitat del producte.

A part de tot això *Beautiful girls* és un film que parla de moltes coses: el problema de l'inexorable pas del temps, el difi-

cil itinerari que ens porta de l'adolescència cap a la maduresa, l'angoixa de viure sota contínues contradiccions, la impossibilitat de satisfer els desitjos d'un mateix, el rebuig a les pròpies decisions, etc.; i ho fa sense cap tipus de disgressió narrativa, de forma coherent i concisa gràcies a la correcta direcció de Ted Demme. Pel que fa al treball d'aquest últim, s'ha de considerar la seva habilitat en algunes escenes en las quals fàcilment es pot caure en el ridícul (la dislèxia relació entre Marty i Willie).

En definitiva, tan sols apuntar que la pel·lícula és un producte molt ben equilibrat; tant per la seva mesurada combinació del drama i l'humor, com per l'embastida relació d'unes escenes i situacions que fora de la seva dependència amb la resta tenen un punt d'autonomia, com si es tractàs d'un àlbum de fotos. Tots aquests elements configuren una obra que s'allunya de grans pretensions per endinsar-se pels camins de la modèstia i l'honradesa. ❖

